

Participium futuri

I. AKTIVNÍ:

Odvozování:

kmen infinitivu + **-s-** + **-iant-** + #

K srovnání:

-s- = sufix futura finitních sloves (kelti – kels; mylėti – mylės);

-nt- = sufix aktivního participia prezentu (srov: rašantis; mylintis)

– koncovky: pro maskulina **-is** (adj. vzor *geresnis*)

pro feminina **-i** (adj. vzor *saldī*)

Predikativní tvary:

jsou totožné s krátkými tvary maskulin v nominativu plurálu:

būsią; lysią; snigsią (v překladu „ono něco bude; ono bude pršet; ono bude sněžit“)

Asimilace s, z, š, ž (stejně jako u finitních sloves ve futuro):

s + s = s (ves-ti → ves + siantis /-i → vesiantis / -i)

z + s = s (megz-ti → megz + siantis /-i → megsiantis / -i)

š + s = š (neš-ti → neš + siantis /-i → nešiantis / -i)

ž + s = š (vež-ti → vež + siantis /-i → vešiantis / -i)

Používání:

1. Pro vyjadřování VEDLEJŠÍ ČINNOSTI subjektu, kdy sekundární činnost (vyjádřená participiem) upřesňuje primární činnost (vyjádřenou finitním slovesem). Tyto konstrukce vytváří jen omezená skupina sloves označujících mluvení, přemýšlení nebo cítění, např. *sakyti* (říct), *manyti* (myslet si), *jausti* (cítit) aj. Participiální konstrukce je v tomto případě syntaktickým ekvivalentem vedlejší věty:

Aš pasisiūliau parvešiąs kolegą namo. (Nabídl jsem se, že odvezu kolegu domů, srov. *pasisiūliau, kad parvešiu*).

Bibliotekininkė sakė negalėsianti jai duoti šios knygos. (Knihovnice říkala, že nebude moci dát jí tuto knihu, srov. *sakė, kad negalės*.)

2. Používání ve funkci PREDIKÁTU vyjadřuje nepřímou řeč (jedná se o tzv. kategorii evidenciality):

(m): *Pusbrolis važiuosiąs dirbti į Airiją.* (Bratranec prý pojedle pracovat do Irska.)

(f): *Ji keliausianti į Tibetą.* (Ony prý odcestuje do Tibetu.)

(pred): *Kitais metais reiksią dukrą leisti į universitetą.* (V příštím roce prý bude třeba dát dceru na univerzitu.)

3. Ve funkci ATRIBUTU (málo frekventovaný výskyt):

Ateisiančios žiemos ilgumo nežinome. (Nevíme, jak dlouhá bude nadcházející zima.)

Apie atvažiuosiantį svečią sužinojome, kad tai labai įdomus žmogus. (O přijíždějícím hostu jsme se dozvěděli, že to velmi fascinující osobnost.)

II. PASIVNÍ

Odvozování:

kmen infinitivu + **-si-** + **-m-** + # (**-as, -a**):

mylēsimas, mylēsima; darysimas, darysima; nešimas, nešima; būsimas, būsima

K srovnání

-si- = sufix futura (srov.: kelti – kels; mylėti – mylēs);

-m- = sufix pasivního participia prezentu (srov.: daromas; nešamas);

– koncovky: pro maskulina **-as** (adj. vzor *geras*)

pro feminina **-a** (adj. vzor *gera*)

Predikativní tvary:

vytvářejí se podle adjektivního vzoru: mají koncovku **-a**; prozodickou charakteristiku přebírají od maskulinního tvaru: *rašysima; kalbėsima* (v překladu „ono bude něco napsáno, něco řečeno“)

Asimilace s, z, š, ž (stejně jako u finitních sloves ve futuro):

s + s = s (ves-ti → ves + siantis /-i → vesiantis / -i)

z + s = s (megz-ti → megz + siantis /-i → megsiantis / -i)

š + s = š (neš-ti → neš + siantis /-i → nešiantis / -i)

ž + s = š (vež-ti → vež + siantis /-i → vešiantis / -i)

Používání:

1. Ve funkci ATRIBUTU se velmi často se používá jediný tvar tohoto participia: *būsimas, -a*, který ztratil význam pasivu a znamená „budoucí“, „nadcházející“:

Mano būsimoji žmona. (Moje budoucí choť.)

Būsimasis studentas. (Budoucí student.)

Būsimasis laikas. (Budoucí čas, tzn. futur – gramatický termín.)

U ostatních sloves se aktivní participia futura používají jen okrajově, např. *Aptarėme dirbsimus darbus.* („Probrali jsme práce, které bude třeba provedést.“)

2. Ve funkci PREDIKÁTU se tyto tvary používají velmi vzácně:

Daktaras pasakė, kad Petro po savaitės pasveiksima. (Doktor řekl, že on se Petr po týdnu uzdraví.)

Jos gyvensima ilgai ir laimingai. (Ona prý bude žít dlouho a šťastně.)